

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 65/17

Λουξεμβούργο, 20 Ιουνίου 2017

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα στην υπόθεση C-670/16
Tsegezab Mengesteab κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας

Η γενική εισαγγελέας Sharpston εκτιμά ότι ο αιτών διεθνή προστασία μπορεί να προσβάλει την απόφαση κράτους μέλους για μεταφορά του σε άλλο κράτος μέλος, στηριζόμενος στο ότι το «αίτημα αναδοχής» το οποίο απεστάλη από το πρώτο κράτος μέλος δεν υποβλήθηκε εντός των προθεσμιών που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης

Κατά την άποψη της γενικής εισαγγελέα, ο κανονισμός Δουβλίνο III, ήτοι η κρίσιμη εν προκειμένω ρύθμιση, δεν αποτελεί πλέον αμιγώς διακρατικό μηχανισμό, η δε εφαρμογή των προθεσμιών έχει ουσιαστικές συνέπειες τόσο για τους αιτούντες όσο και για τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη

Ο Tsegezab Mengesteab είναι υπήκοος Ερυθραίας. Εισήλθε αρχικά στο έδαφος της Ένωσης στις 4 Σεπτεμβρίου 2015, στην Ιταλία, έχοντας διαπλεύσει τη Μεσόγειο από τη Λιβύη. Έφθασε στη Γερμανία στις 12 Σεπτεμβρίου 2015, αφού ταξίδεψε διά ξηράς από την Ιταλία, και ζήτησε άσυλο. Σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, οι γερμανικές αρχές χορήγησαν στον T. Mengesteab, απαντώντας στο ανεπίσημο αίτημά του για άσυλο, σχετικό πιστοποιητικό στις 14 Σεπτεμβρίου 2015. Στις 22 Ιουλίου 2016, ο T. Mengesteab κατέθεσε επίσημη αίτηση διεθνούς προστασίας ενώπιον της αρμόδιας γερμανικής αρχής (της Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, ομοσπονδιακής υπηρεσίας μεταναστεύσεως και προσφύγων).

Κατά τον κανονισμό Δουβλίνο III¹ (στο εξής: Κανονισμός), όταν υπήκοος χώρας εκτός της Ένωσης καταθέτει αίτηση διεθνούς προστασίας σε ένα κράτος μέλος και το κράτος αυτό θεωρεί ότι υπεύθυνο για την εξέταση της εν λόγω αιτήσεως είναι άλλο κράτος μέλος, το πρώτο κράτος μέλος μπορεί να προβεί στην υποβολή «αιτήματος αναδοχής». Το δεύτερο κράτος μέλος καθίσταται υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως εάν (α) κάνει δεκτό το αίτημα· ή (β) δεν απαντήσει εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Τα αιτήματα αναδοχής πρέπει να υποβάλλονται το συντομότερο δυνατό ή, το αργότερο, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία που κατατέθηκε η αίτηση για διεθνή προστασία.

Στις 19 Αυγούστου 2016, οι γερμανικές αρχές προχώρησαν σε έλεγχο της βάσης δεδομένων Eurodac, από τον οποίο προέκυψε ότι τα δακτυλικά αποτυπώματα του T. Mengesteab είχαν μεν ληφθεί στην Ιταλία, πλην όμως αυτός δεν είχε υποβάλει εκεί αίτηση διεθνούς προστασίας. Οι γερμανικές αρχές έκριναν ότι, βάσει του Κανονισμού, υπεύθυνο κράτος μέλος για την εξέταση της αιτήσεως του T. Mengesteab ήταν η Ιταλία, εφόσον ο αιτών είχε διαβεί παρανόμως τα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης σε αυτό το κράτος μέλος. Ως εκ τούτου, οι γερμανικές αρχές υπέβαλαν αυθημερόν αίτημα αναδοχής στις αντίστοιχες ιταλικές.

Με απόφαση που εκδόθηκε στις 10 Νοεμβρίου 2016, οι γερμανικές αρχές απέρριψαν την αίτηση διεθνούς προστασίας του T. Mengesteab με την αιτιολογία ότι υπεύθυνη για την εξέταση της αιτήσεώς του ήταν η Ιταλία. Επιπλέον, ο T. Mengesteab ενημερώθηκε ότι επρόκειτο να μεταφερθεί στην Ιταλία.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (ΕΕ 2013, L 180, σ. 31).

Ο Τ. Mengesteab προσέφυγε κατ' αυτής της αποφάσεως ενώπιον των γερμανικών δικαστηρίων. Υποστηρίζει ότι υπεύθυνο κράτος μέλος για την εξέταση της αιτήσεώς του είναι η Γερμανία, διότι το αίτημα αναδοχής είχε υποβληθεί μετά την παρέλευση της τρίμηνης προθεσμίας που τάσσει ο κανονισμός. Κατά την άποψή του, ο χρόνος για την υποβολή αιτήματος αναδοχής άρχισε να τρέχει από τη στιγμή που ο ίδιος προέβαλε το ανεπίσημο αίτημά του για άσυλο, δηλαδή στις 14 Σεπτεμβρίου 2015. Ισχυρίζεται επίσης ότι τούτο ισχύει ακόμη και όταν η αναζήτηση στο σύστημα Eurodac δίνει θετικό αποτέλεσμα, αφού η βραχύτερη προθεσμία των δύο μηνών που εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές αποσκοπεί στην επιτάχυνση της διαδικασίας αναδοχής.

Οι γερμανικές αρχές αντιπνέουν ότι οι προθεσμίες δεν θεμελιώνουν ατομικά δικαιώματα, τα οποία να μπορούν οι αιτούντες να τα επικαλεστούν με την άσκηση προσφυγής. Επιπλέον, υποστηρίζουν ότι δεν είναι δυνατό οι προθεσμίες να τρέχουν προτού κατατεθεί επίσημη αίτηση ασύλου.

Το Verwaltungsgericht Minden (διοικητικό δικαστήριο του Minden, Γερμανία), το οποίο επιλήφθηκε της υποθέσεως, ζητεί διευκρινίσεις από το Δικαστήριο ως προς την ορθή ερμηνεία του κανονισμού. Ειδικότερα, ερωτά αν οι αιτούντες διεθνή προστασία μπορούν να αμφισβητούν την εφαρμογή των προθεσμιών του Κανονισμού, και σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, σε τι ακριβώς συνίσταται η κατάθεση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, από την οποία αρχίζουν να τρέχουν αυτές οι προθεσμίες.

Στις σημερινές της προτάσεις, η γενική εισαγγελέας Eleanor Sharpston επισημαίνει αρχικώς ότι τα προδικαστικά ερωτήματα στηρίζονται στην παραδοχή ότι η είσοδος του Τ. Mengesteab στο έδαφος της Ένωσης ήταν παράνομη. Αυτός είναι ο λόγος που οι γερμανικές αρχές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το κράτος μέλος του οποίου τα εξωτερικά σύνορα διέβη παρανόμως ο Τ. Mengesteab (Ιταλία) είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεώς του για διεθνή προστασία. Η γενική εισαγγελέας διατυπώνει παρεμπιπτόντως κάποιες επιφυλάξεις ως προς το αν η παραδοχή αυτή είναι πάντοτε ορθή.

Ακολούθως, η γενική εισαγγελέας εισηγείται ότι ο Κανονισμός πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι **ο αιτών διεθνή προστασία δικαιούται να προσφύγει κατά αποφάσεως μεταφοράς, η οποία έχει εκδοθεί σε συνέχεια αιτήματος αναδοχής, στην περίπτωση όπου το κράτος μέλος δεν έχει τηρήσει την προθεσμία που τάσσει ο Κανονισμός για την υποβολή τέτοιου αιτήματος.**

Πρώτον, η γενική εισαγγελέας σημειώνει ότι **οι διάφορες προθεσμίες που προβλέπονται από τον Κανονισμό είναι καθοριστικής σημασίας για τη λειτουργία του.** Οι προθεσμίες αυτές παρέχουν έναν βαθμό βεβαιότητας τόσο στους αιτούντες όσο και στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη. Επομένως, κατά τη γενική εισαγγελέα, το γράμμα, οι σκοποί και το νομοθετικό πλαίσιο του Κανονισμού συνηγορούν υπέρ της απόψεως ότι **οι αιτούντες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα προσφυγής κατά των αποφάσεων μεταφοράς, ιδίως όταν η μη τήρηση των προθεσμιών έχει αντίκτυπο στην πρόοδο της αιτήσεως για διεθνή προστασία.** Η γενική εισαγγελέας υποστηρίζει ότι τούτο ισχύει ανεξάρτητα από το αν το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα το αποδέχεται ή όχι.

Δεύτερον, η γενική εισαγγελέας απορρίπτει το επιχείρημα ότι οι προθεσμίες που τάσσει ο Κανονισμός διέπουν μόνον διακρατικές σχέσεις, οι οποίες δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο προσφυγής εκ μέρους ιδιωτών. Κατά την άποψή της, **το σύστημα του Δουβλίνου δεν αποτελεί πλέον αμιγώς διακρατικό μηχανισμό.** Μολονότι η πρόβλεψη προθεσμιών στον Κανονισμό είναι όντως διαδικαστικό ζήτημα, εντούτοις, **η εφαρμογή των συγκεκριμένων προθεσμιών έχει ουσιαστικές συνέπειες τόσο για τους αιτούντες όσο και για τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.**

Η γενική εισαγγελέας δέχεται ότι η προσφυγική κρίση κατά τα έτη 2015 και 2016 προκάλεσε σοβαρές δυσχέρειες στα κράτη μέλη και αποστράγγισε τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους. Ωστόσο, δεν θεωρεί ότι τούτο μπορεί να δικαιολογήσει τον περιορισμό της παρεχόμενης δικαστικής προστασίας. **Η νομιμότητα της αποφάσεως μεταφοράς θεμελιώνεται τόσο σε πραγματικά όσο και νομικά στοιχεία, τα οποία θα πρέπει να υπόκεινται στην άσκηση ελέγχου νομιμότητας από τα εθνικά δικαστήρια.**

Εξάλλου, κατά την άποψή της, η αναγνώριση στους αιτούντες της δυνατότητας να προσβάλλουν τέτοιες αποφάσεις λόγω μη τηρήσεως των απαιτούμενων προθεσμιών από τα κράτη μέλη, επ' ουδενί προδικάζει την έκβαση της ένδικης διαδικασίας σε εθνικό επίπεδο, αφού δεν συνεπάγεται ότι κάθε προσφυγή που ασκείται θα είναι βάσιμη και άρα θα γίνεται δεκτή επί της ουσίας.

Στη συνέχεια, η γενική εισαγγελέας εξετάζει τη δίμηνη προθεσμία που ισχύει για την υποβολή του αιτήματος αναδοχής σε υποθέσεις όπου οι αρχές λαμβάνουν πληροφορίες οι οποίες επιβεβαιώνουν ότι υπάρχει ταύτιση των δακτυλικών αποτυπωμάτων του αιτούντος με αποτυπώματα ήδη καταχωρισμένα στη βάση δεδομένων του συστήματος Eurodac. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αυτή η δίμηνη προθεσμία, αφενός, δεν προστίθεται στη γενική προθεσμία των τριών μηνών για την υποβολή αιτήματος αναδοχής και, αφετέρου, αρχίζει να τρέχει από το χρονικό σημείο κατά το οποίο οι αρμόδιες αρχές λαμβάνουν το θετικό αποτέλεσμα κατόπιν της αναζητήσεως στα δεδομένα. Στον βαθμό που ένας εκ των βασικών σκοπών των διαδικασιών Κανονισμού είναι να εξασφαλίζεται ο ταχύτερος δυνατός προσδιορισμός του υπεύθυνου κράτους μέλους, η γενική εισαγγελέας εκτιμά ότι θα ήταν αντίθετο προς τον συγκεκριμένο σκοπό να θεωρηθεί ότι η δίμηνη προθεσμία αρχίζει να τρέχει μετά το πέρας της προθεσμίας των τριών μηνών.

Τέλος, η γενική εισαγγελέας φρονεί ότι **η αίτηση διεθνούς προστασίας πρέπει να λογίζεται ως κατατεθείσα, κατά την έννοια του Κανονισμού, από τη στιγμή που οι αρμόδιες για τέτοια αίτηση εθνικές αρχές παραλαμβάνουν το σχετικό έντυπο ή πρακτικό.** Δεδομένου ότι για τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας δεν υπάρχει τυποποιημένο έντυπο, εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν το ακριβές περιεχόμενο των εντύπων και των πρακτικών. Επομένως, για τους σκοπούς του κανονισμού, η αίτηση διεθνούς προστασίας πρέπει να υποβάλλεται μέσω εντύπου ή πρακτικού σύμφωνα με τους εθνικούς διαδικαστικούς κανόνες και να παραλαμβάνεται από την αρμόδια αρχή η οποία έχει οριστεί προς τούτο, βάσει των εθνικών διαδικαστικών κανόνων.

Κατά συνέπεια, ούτε το ανεπίσημο αίτημα διεθνούς προστασίας που προέβαλε ο T. Mengesteab στις 14 Σεπτεμβρίου 2015 ούτε το πιστοποιητικό που εξέδωσαν οι γερμανικές αρχές ισοδυναμούν με κατάθεση αιτήσεως για διεθνή προστασία. **Η επίσημη αίτηση του T. Mengesteab κατατέθηκε στις 22 Ιουλίου 2016 και, ως εκ τούτου, το αίτημα αναδοχής το οποίο υπέβαλαν οι γερμανικές αρχές στις 19 Αυγούστου 2016 έγινε εντός των προθεσμιών του Κανονισμού.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582